

Rabštejn nad Střelou-
nejmenší město v Evropě

1999

Obsah:

- 1) Úvod - Městečko Rabštejn nad Střelou
- 2) K historii Rabštejna
- 3) Jak přišel hrad Rabštejn ke svému jménu
- 4) Silniční most přes řeku Střelu v Rabštejně
- 5) Klášterní kostel Sedmibolestné Panny Marie v Rabštejně
- 6) Smírčí kříže
- 7) Pověst vázána ke kamennému smírčímu kříži s letopočtem
1584

Rabštejn nad Střelou - je nejmenším městem v Evropě, má dnes jen asi 24 stálých obyvatel. Je jedním z nejznámějších rekreačních a turistických středisek západních Čech.

Městečko Rabštejn nad Střelou je doposud jedním z mála téměř nenařušených drobných historických sídel a vzhledem k tomu, že bylo prohlášeno městskou památkovou zónou s ochranným režimem, by zde nemělo docházet k nežádoucím přestavbám historických budov či nové výstavbě. Mělo by být dále původním a romantickým městečkem, které láká návštěvníky neporušeností své staleté zástavby a nedotčeným přírodním prostředím v údolí řeky Střely.

Na strmém skalnatém ostrohu nad říčkou Střelou, zaříznutou hluboko do okolního terénu, stával ve středověku významný hrad Rabštejn. Jako mnoho jiných českých hradů i on prožil skromné období své výstavby, pozdějšího rozmachu a slávy a nakonec prakticky i úplného zániku. Do dnešního dne se totiž z původní stavby zachovaly jen nepatrné zbytky, protože na počátku novověku bylo středověké opevněné sídlo nahrazeno stavbou nového pohodlnějšího zámku.

Podobně jako i u mnoha jiných lokalit vystřídala se ve vlastnictví hradu Rabštejna celá řada majitelů, především několik významných šlechtických rodů,

avšak co je zvláště zajímavé, po určitá kratší období patřil hrad postupně i pěti českým králům. Podrobná stavební dispozice původního hradu je prakticky neznámá, protože dodnes nebyl na Rabštejně prováděn archeologický průzkum, který by podal svědectví nejen o jeho úplném rozsahu a stavebním vývoji, ale i o vybavení jeho interiérů.

K historii Rabštejna

Rabštejnsko náleželo ve 13. století potomkům Milhosta, zakladatele cisterciáckého kláštera v Maštově, klášter byl později přeložen do Oseka. Měli ve znaku na červeném štítě 3 zbrojné nohy do 3 koutů štítu vybíhající a uprostřed stehy spojené. Prvá zmínka o Rabštejně je v darovací listině Přemysla Otakara II. cisterciáckému klášteru v Plasích, kdy je mezi svědky uveden Jindřich, který se již v roce 1269 píše jako Jindřich z Rabštejna. Již v 2. pol. 13. stol. můžeme tedy předpokládat na ostrožně nad Střelou drobné šlechtické sídlo, nemůžeme však dosud s jistotou určit jeho polohu, ale víme s určitostí, že jeho společnými vlastníky r. 1303 byli bratři: Ahně, Lidhěr a Vítek (potomci Jindřicha z Rabštejna).

Podle doložených informací koupil Rabštejn v roce 1330 královský podkomoří a výborný finančník Oldřich Pluh, který měl ve znaku křížem rozdělené v 1. a ve 4. poli radlici a ve 2. a 3. poli dubovou ratolest. Přestavěl hrad a rozšířil panství o další dvorce, na předhradí založil městečko (již v roce 1332 je již zmiňován mlýn pod hradem Rabštejnem), kterému s využitím svého vlivu u královského dvora vymohl 24. září 1337 městská práva. Gotický hrad, opevněné městečko ale zdá se i kamenný most přes řeku Střelu pochází z těchto let. Rabštejn ležel totiž na důležité obchodní

cestě, která vedla z Prahy přes Rakovník, Rabštejn; Žlutice, královský hrad Loket do Chebu. Po celé délce této komunikace se smělo vybírat clo pouze v Rabštejně. Nejen důležitá a významná městská privilegia, ale i heraldická mluva městského erbu (polovina českého královského lva a polovina říšské orlice) hovoří o někdejším velkém významu Rabštejna.

Roku 1357 umírá Oldřich II. a zanechává syny Oldřicha III., Hynka, Jana a Smila. Tito se údajně protivili králi Karlu IV. - bližší informace nejsou známy - a ten vydal zemské hotovosti rozkaz, aby hrad byl dobyt a rozmetán, ale když toto místo poznal, donutil Pluhy k prodeji hradu a tak Rabštejn připadl od r. 1358 královskému majetku.

Karel IV. na svých častých cestách do ciziny rád na Rabštejně nocoval. Poznal výbornou kvalitu rabštejnské tmavé břidlice a tak Karlštejn a řada dalších významných staveb byla pokryta touto břidlicí. Roku 1370 vykázal rabštejnské panství jako „věnné“ své čtvrté manželce Elišce Pomořanské, národnosti polské známé svou zázračnou silou. Pak v letech 1380 až 1404 připadl Václavu IV. Z té doby máme také zprávy o samostatném venkovském opevnění - hrad Sychrov - z něhož zbyly příkopy a kulatá věž (za poštovním úřadem). Oba hrady byly spojeny podzemní chodbou.

Vláda nad Rabštejnskem za vlády krále Václava IV. a v dobách husitských válek je dosti nepřehledná. V roce 1420 se zmocnil Rabštejna bojovný pan Jindřich Plavenský toho času pánem na Kynžvartě, Bochově a Bečově. Roku 1421 bojoval s Janem Žižkou o hrad Krasíkov u Bezdržic, přičemž Žižka byl nucen před přesilou ustoupit na horu Vladař, kde využil keltských valů a po tři dny se úspěšně bránil. Poté se sněhovou vánicí a vichřicí probil nepřátelským obklíčením a táhl k husitskému Žatci.

Roku 1424 uvádějí se jako majitelé Rabštejna bratři Jan a Bušek Caltové z Kamenné Hory (u Nečtin). Bušek zemřel roku 1433 a jeho náhrobní kámen je v rabštejnském kostele. Umírá i Jan Calta a Rabštejna se zmocňuje Burjan z Gutštejna se svým bratrem Janem roku 1434. Oba tu kořistili na úkor sirotek Buška Calty.

Roku 1446 ujímá se svého dědictví Jan Calta. Je švagrem Jiřího z Poděbrad. Vyniká znalostí práv, výmluvností a je i výborným vojevůdcem. Stává se držitelem Chomutova, je ministrem v Kutné Hoře. Umírá v roce 1464 a zanechává tři dcery, nad nimiž bez králova souhlasu se ujímá poručnictví Burjan mladší z Gutštejna. O rok později dospěla Bonuše plnoletosti a domáhá se otcovského dědictví. Soud jí dává za právo, ale Burjan Rabštejn nevydal. Král Jiří z Poděbrad vysílá v červenci roku 1467 svého syna Jindřicha s 10 000 vojáky na dobytí Rabštejna. Královské vojsko se pokoušelo o dobytí hradu, ale marně a odtáhlo s nepořízenou.

Burjan z Gutštejna byl majitelem 11-cti panství v Čechách i v Sasku, proto mu říkali „bohatý“. Byl hejtmanem kraje žateckého i rakovnického. Byl dvorním sudím a za krále Vladislava byl polním vůdcem, ač nevynikal duchem ani statečností, ba více se proslavil porážkami než vítězstvími. Vypravovalo se, že když ženíl svého syna Volfa, měl každý rychtář dodat zdarma jedno tele a každý mlynář jednoho vepře. A tak na tu svatbu bylo do Rabštejna dodáno 1 700 telat a 500 vepřů. Také se vypráví jak snadno opevnil své městečko Chyš. Poručil, aby každé jeho panství postavilo zdarma jednu věž a příslušný kus městských hradeb. Zemřel roku 1494. Jeho pět synů se o panství rozdělilo. Rabštejna se ujal Kryštof. Pro mnohé výtržnosti a násilí byl hnán před soud, kam se však nedostavil a proto byl odsouzen ke ztrátě majetku, cti a hrdla. Když se u Plzně shromažďovalo královské vojsko k tažení proti Rabštejnu, Kryštof se žalekl a vzdal se na milost. Rabštejn se stal královským majetkem.

Ještě téhož roku v září 1509 přijel do Rabštejna král Vladislav, aby osobně hrad i panství převzal. Městu byly dány dva výroční trhy, hory s lomy na břidlici a další privilegia.

Od roku 1564 byl Rabštejn v držení mocného rodu Šliků z Loketska, také bratři ze Švamberka a od roku 1578 se ujímá Rabštejna Jaroslav Libštejnský z Kolovrat. Po jeho smrti v roce 1595 se o dědictví rozdělilo jeho pět synů. Jáchym Libštejnský převzal zámek, městečko a vesnice: Kostaneč, Vysočany, Hrádek, Stvolny, Hluboká, Luby, Tis a Močidlec. Kostelík sv. Petra na Vískách. Dvory: Jablonné s ovčínem, Nový Dvůr s ovčínem, Vranov a Dvůr Stvolny. Dále rybníky, lesy, řeku Střelu, mlýny, pivovar, chmelnice atd.

Roku 1607 se oženil se sestrou pražského arcibiskupa Kateřinou z Dubé. Roku 1606 koupil panství Ratiboř, r. 1607 panství údrčské a polovinu Potvorova a Chrašťovice. V roce 1615 ještě Martinice. Zúčastnil se r. 1618 stavovské vzpoury a proto mu byla zkonfiskována 1/3 majetku. Mírnosti zde bylo použito proto, že jeho manželka byla katolička a své 2 dcery rovněž katolicky vychovávala. Jáchym Libštejnský je tragickou postavou pobělohorské doby. Zůstal zatvrzele ve víře evangelické a nepomohly ani dvě důrazná vyzvání, aby se v roce 1627 dostavil do Prahy před koncistoř. Když v roce 1641 Sasové obsadili Čechy, přidal se Jáchym k nim a emigranta Jana z Roupova uvedl do jeho bývalého manětínského panství. Zemřel v chudobě roku 1635. Dcera Anna byla provdána za Kašpara Colonu z Felsu, plukovníka švédského vojska. Druhá dcera Zbyňka dala dopravit otcovu mrtvolu do rabštejnského kostela. Farář z Valče však nepovolil zde mrtvolu pochovat, protože Jáchym byl protestant, mrtvola hnila v kostele několik měsíců, až manětínský farář ji pohřbil. Spor mezi oběma faráři se dostal před arcibiskupa, který pohřeb schválil. Tehdy bylo v Rabštejně jen 12 domků obydlených a 14 jich bylo

spálených a pustých. Zámek byl vyloupen a pokojě tak zničené, že byl neobývatelný.

Od roku 1638 patřil Rabštejn Leonu Helfridovi, hraběti z Meggau na Žlebech do roku 1665, kdy jej koupil Jan Šebestián, hrabě z Pöttingu na Větrném Jeníkově.

V roce 1665 byl postaven kostel s klášterem servitů. Kostel byl roku 1766 zbořen a postaven nynější, který se stal po zrušení řádu v roce 1785 a po zboření starého kostela sv. Matouše (vedle zámku) kostelem farním. V roce 1671 byla postavena Loretánská kaple pod dolejší městskou branou.

V roce 1680 dochází i na rabštejnském panství k povstání poddaného lidu. Vzpouza končí 25. dubna bitvou u Blatna, kde byli vzbouřenci poraženi císařským vojskem. Čtyři vůdci z Rabštejnska byli popraveni ještě téhož roku na šibenici. Stála na skalnatém ostrůvku, uprostřed severního lánu polí u Vranova. Krásná lipová alej z Rabštejnska do Vranova pochází rovněž z těchto let. Šebestián Pötting zemřel roku 1687.

Rabštejnský zámek byl postaven na místě bývalého renesančního zámku roku 1705 Františkem Pöttingem. Byl ženat s Josefou Lažanskou z Manětína a jsou donátoři dvou barokních soch na Vysoké cestě v Manětíně - sv. Rozalie a sv. Rocha.

Po vystřídání několika šlechtických majitelů se dostává Rabštejn roku 1748 do majetku rodu Lažanských v Manětíně až do roku 1945. Po náročné adaptaci, kterou prováděla ČTK slouží k rekreačním účelům, podobně jako bývalý zámek.

Jak přišel hrad Rabštejn ke svému jménu- pověst

V dávných dobách byl v povodí řeky Střely rozsáhlý prales. Husté lesy, plné nejrůznější zvěře lákaly české panovníky k lovu jelenů a medvědů v této krajině.

Jak vypráví stará pověst, utábořila se jednou královská lovecká družina v údolí pod nynějším rabštejnským městečkem. Skála, na které dnes se hrdě vypíná zdejší zámek, byla tehdy pustá, jen tu a tam živořil nějaký keř a zakrslý strom. Snad vyrušeno ze svého klidu zvedlo se hejno vran a kroužilo nad táborem lovecké společnosti. Co však vzbudilo pozornost všech zkušených lovců - byl nápadně veliký havran, který jako jejich pán a velitel se hrdě vznášel v jejich středu. I král si toho povšiml a protože vedle něj stál jeho nejlepší střelec, prohodil: „Poslouchej, sestřelil bys toho havrana?“ Pro služebníka takové projevení královské přání bylo nepsaným rozkazem. Z toulce vybral tenký a ostrý šíp, vložil jej do samostřilu, namířil, pustil tetivu, šíp zasvištěl vzduchem a zaryl se havranu přímo do útrobu. Sestřelený havran dopadl těžce jako kámen před nohy samotného krále a jak

tak všichni obdivovali nezvyklou velikost havrana, všiml si jeden z lovců, že ve zkrvavených útrokách havrana se cosi zalesklo, sáhl a vyňal velký, překrásně broušený drahokam. Během vzrušených dohadů o podivném nálezu, přijela do tábora jiná skupina jezdců, kterou vedl cizinec černě oblečený, který vypadal jako nějaký učenec nebo spíše kouzelník. Ten se představil českému králi a prohlásil, že již několik dnů pronásleduje se svojí družinou onoho havrana, který cizinci v nestřežené chvíli ukradl vzácný kámen, který pro něho má obzvlášť nenahraditelnou cenu, protože jej nutně potřebuje k dokončení svých vědeckých pokusů a jestli král uzná jeho vlastnické nároky a milostivě mu kámen předá, že se králi přebohatě odmění.

Král uznal pravdivost jeho tvrzení a poručil, aby mu byl drahokam předán. Když ho cizinec dostal do rukou, vzal ho mezi dva prsty, podíval se tím kamenem proti slunci, přičemž zamumlal nějaká nesrozumitelná kouzelná slova, kterým nikdo nerozuměl. Sotva je dořekl, zablesklo se, zahřmělo a i když bylo právě poledne, kde se vzaly, tu se vzaly černé mraky, které zakryly zářící slunce, že nastala tma jako o půlnoci a když za kratičkou chvíli se znovu zablesklo a znovu zahřmělo, mraky se ztratily, rozlynuly, polední slunce opět pokojně svítilo na zdejší krajinu, ale ta již byla jiná. Na skále, z které se před chvílí zvedlo hejno zvědavých vran s mohutných havranem - nyní zářil novotou nádherný rozlehlý hrad. Byl to skutečně přebohatý dar onoho kouzelníka českému králi za drahý kámen.

Hrad tu stál, ale neměl žádné jméno, bylo tedy nutno nějak jej pojmenovat. Tehdy naši předkové měli bohužel také tu necnost, že svůj krásný rodný jazyk kazili zbytečně cizími slovy a protože tehdy panovala taková pověra, že když dají některému novému hradu německé jméno, že bude nedobytný a poněvadž zrod tohoto hradu byl ve spojitosti s oním havranem, kterému Němci říkají Rabe a oním drahým kámenem a kamenu říkají Stejn, dostal ten hrad jméno - Havraní kámen - německy Rabenstein - zkráceně Rabštejn.

Silniční most přes řeku Střelu v Rabštejně

Ohledně časového zařazení vzniku mostu se v dostupných pramenech objevují dva značně odlišné názory. Z pamětní knihy obce Rabštejn 1269 - 1910 byl most v Rabštejně postaven pravděpodobně v letech 1335 - 1340. Autor zde neuvedl, odkud informaci získal - lze se domnívat, že ji převzal z některé ze starších publikací.

V pamětní knize obce Rabštejn se uvádí, že kamenný most v Rabštejně byl postaven za Kolovratů, v letech 1738 - 1748. Někdejší manětínský archivář považoval však nákladnou stavbu mostu v této době za málo pravděpodobnou,

neboť je známo, že Kolovratové se koupí panství zadlužili a navíc zde špatně hospodařili, takže

jejich dluhy do roku 1748, kdy panství prodali Lažanským, ještě výrazně narostly. Jako důkaz existence mostu před tímto obdobím manětínský archivář uváděl vedutu Rabštejna od Mauritia Vogta z roku 1712 (viz příloha), na níž je znázorněno přemostění Střely přibližně v místě kamenného mostu. Vyobrazení je velmi schématické a o naznačeném přemostění rozhodně nelze tvrdit, že se jedná o kamenný dvouobloukový most. Archivář se dále odvolával na „mapu Vogtova“, rovněž z roku 1712, kde je most nakreslen, „a to jako kamenný“. Považoval však za pravděpodobné, že v uvedených letech 1738 - 1748 byl most opravován. Existenci mostu již ve středověku podle jeho názoru potvrzují záznamy o dopravě bridle z Rabštejna do českého vnitrozemí, bez zmínky o nějakém přívozu nebo brodu.

Podoba a stavební vývoj mostu jsou spolehlivě doloženy až v 19. století.

Klásterský kostel Sedmibolestné Panny Marie v Rabštejně

Dominanta městečka Rabštejna nad Střelou - klášterský kostel Sedmibolestné Panny Marie - náleží ke stavbám, ke kterým se nedochovalo mnoho zpráv, ač doba jeho výstavby je známa poměrně přesně.

Servitský klášter v Rabštejně měl svého předchůdce v klášteře karmelitánů, založeném v roce 1483 a zaniklém v roce 1532. Roku 1665 koupil rabštejnský statek Sebastián hrabě Pötting, který slíbil servitům vystavět v městečku konvent pro osm řeholníků. Roku 1672 byl položen základní kámen ke klášteři a klášterskému kostelu, který byl do roku 1676 vystavěn stavitelem Thomasem Pinchettim.

V prvním desetiletí 18. století bylo rabštejnské panorama obohaceno o novostavbu farního kostela sv. Matouše (1701) v sousedství klášterského kostela a nový zámek (1705); v této podobě nám Rabštejn zachycuje veduta z roku 1712 od P. Mauritia Vogta (viz. příloha). Ve dvacátých letech 18. století byl klášter již stavebně závadný a hovoří se i o ohrožení životů servitů. Proto roku 1730 došlo k nové výstavbě kláštera, jehož stavba došla až ke kostelu. K dalším změnám došlo po koupi rabštejnského panství majitelem sousedního Manětína Maxmiliánem Václavem hrabětem Lažanským. Završením výstavby Rabštejna byla stavba

klášterního kostela Sedmibolestné Panny Marie v letech 1766 - 1769. V pozdější době již docházelo k postupnému úpadku celé aglomerace.

V roce 1787 byl servitský klášter zrušen. Klášterní kostel převzal funkci farního kostela, který byl v této době ve značně závadném stavebním stavu. Roku 1788 byl kostel sv. Matouše zrušen a postupně v letech 1792 a 1806 zbourán. Roku 1819 se zřítíla velká válcová věž, povalila stáje a farní stodolu, dnes stojí pouze její torzo.

Smírčí kříže

Klasickým typem smírčího kříže je pískovcový kříž stojící v Rabštejně po levé straně silnice klesající k mostu. Přes 100 cm vysoký a 60cm široký monolitický kříž má mírně se rozšiřující ramena. Jeho povrch nese přes značné navětrání, svědčící o jeho stáří, jasné stopy profesionálního kamenického opracování.

Nejpozoruhodnějším detailem je letopočet 1584 vtesaný do středu kříže. Číslice svým ztvárněním odpovídají uvedenému datu. Vzhledem ke zvětrání povrchu lze v daném případě považovat dataci za původní, ovšem případné větší stáří kříže, tedy vznik před tímto datem nelze vyloučit. Ke kříži se zatím nepodařilo najít prameny, roku 1584 byl Rabštejn v majetku Libštejnských z Kolovrat. Není zcela jisté, zda kříž stojí na původním místě, jeho situování u frekventované cesty nevylučuje jeho smírčí, případně pamětní původ. Zbývá nám pouze pověst. Jeho vznik je snad skutečně spjat snám už neznámými ději na zemské cestě. Mohl být postaven na místě dávné vraždy viníkem jako symbol pokání a smíru s pozůstalými, smíru, který dal i jméno celé této skupině památek, a který máme doložen z jiných míst písemnými smlouvami dle zvyku uplatňovaného od 14. do 16. století.

Pověst vázaná ke kamennému smírčímu kříži s letopočtem 1584

U gotického mostu v Rabštejně (který je dle nepotvrzených údajů starší o čtyřicet let, nežli Karlův most v Praze) stojí hrubě tesaný kamenný smírčí kříž s letopočtem 1584. O něm se vypráví tato pověst.

V dávných dobách patřil nedobytný rabštejnský hrad mladému rytíři Hubertovi. Ve svém dětství ztratil svoje rodiče a o jeho výchovu se měl starat hradní kastelán. Ale ten, místo aby ze sirotka vychoval čestného člověka, zaváděl ho na zcestí, až se z Huberta v jeho mladické nerozvážnosti - stal loupeživý rytíř. Přepadával pokojné

kupecké karavany a proto města, odkud kupci vyjížděli si stěžovala a proto král vyslal své vojsko, aby dobylo hradu a Huberta aby přivedlo před soud do Prahy. Několikrát hnali vojáci útokem proti hradu, ale vždy byli odrazeni s krvavými ztrátami. Rabštejn byl nedobytný a protože vojska bylo zapotřebí na jiném bojišti - odtáhlo a tu se Hubert domníval, že když ani král proti němu ničeho nesvedl, že on je vlastně takovým nekorunovaným králem širokého okolí.

Hubert byl mladý a svobodný a proto se nedivme, že se mu zalíbilo děvče, o kterém se právem říkalo, že je nejhezčím v celém okolí. Jmenovala se Svatava a byla z Mladotic. Ale ta o něm nechtěla ani slyšet. Jednak znala jeho zločiny a pak měla mít brzo svatbu. To když se Hubert dozvěděl, rozhodl se, že tu svatbu znemožní a Svatava, že bude jeho ženou ať chce a nebo nechce. Špehové mu zjistili, který den, kterou hodinu a kterou cestou povedou Svatavu k oddavkám. Ten den poručil Hubert, aby celá jeho hradní posádka, řádně vyzbrojená vyjela na koních a obsadila hlubokou úvozovou cestu v lese u Chrašťovic a tiše očekávali svatební průvod. Nečekali dlouho. Za chvíli již bylo slyšet, jak si svatebčané bezstarostně zpívají veselé písničky a když vstoupili do úvozu, zbrojnoši na Hubertův povel se na ně vrhli jako dravci. Neozbrojené svatebčany rozehnali na všechny strany a jen nevěstu a její dvě družičky svázali, hodili na koně a odvezli na rabštejnský hrad. Tam se Hubert pánovitě ptal Svatavy, zda se stane nyní dobrovolně jeho ženou. Ta mu však hrdě odpověděla: „Než bych si Tebe zvolila za muže, to si raději zvolím smrt!“ „Když ji chceš mít, tak Ti přísahám, že ji budeš mít!“ Zvolal uražený Hubert a poručil, aby nevěstu do věžní komůrky zavřeli o hladu a žízni, dokud Svatava nezmění své rozhodnutí, nebo ji tam čeká strašlivá smrt. Večer, když zhaslo na hradě poslední světélko a vše se uložilo ke spánku, rozhodla se děvčata, že dokud ještě mají v těle odvalu a sílu, že se pokusí o útěk i kdyby je to mělo stát život. Ale jak to udělat? Věž byla vysoká a žádné provazy neměly. Měli však dlouhé svatební závoje a ty svázaly a po takovém chatrném laně se spustily šťastně obě družičky. Když ale Svatava byla asi v polovině výšky věže, lano se přetrhlo a dívka dopadla na skálu tak nešťastně, že byla okamžitě mrtva. Děvčata využila noční tmy a přes lesy se dostala do obydlí ženichova, kterému řekla o tragickém úmrtí jeho nevěsty. Ženich ihned přísahal spravedlivou pomstu. opásal se bojovým mečem a ještě téže noci se skryl pod Rabštejnem, kde tehdy nebylo jediné stavení, jen houština. Tam se ukryl a čekal. Věděl totiž, co věděl celý kraj, že Hubert má zvláštní zvyk, že nejméně jednou za tři dny opustí sám a sám o půlnoci hrad a projíždí se noční krajinou. Každý v okolí věděl, že noční jezdec je rytíř Hubert, protože podkovy jeho koně byly každá z jiného kovu a jízdou po kamenitých cestách vydávaly zvuky jako zvonkohra. Konečně třetí půlnoc se otevřela hradní brána a z ní vyjížděl Hubert na černém koni, oblečen v černý plášť. Zvolna sjížděl dolů k řece. Zvonkohra podkov

jeho koně mu vyzváněla píseň tak smutnou, jako pohřební a když dojel k houštině - vyskočil ženich a beze slova jediným tnutím meče usekl Hubertovi hlavu.

Ženich byl postaven před soud, protože zabil člověka a k tomu šlechtice. Ale soudci byli spravedliví, vzali v úvahu, že Hubert se sám postavil mimo zákon svými zločiny a že také zavinil smrt nevinného děvčete a proto ženicha osvobodil. Ale podle tehdejších náboženských zvyklostí, aby se usmířil s Bohem byl povinen postavit na místě svého zločinu kamenný „*smírčí kříž*“ s letopočtem oné události – 1584.

Pověst ještě vypráví, že duch rytíře Huberta se zjevuje vždy ve výroční den, ale nikdo neví, který je to den.

Literatura:

Městské památkové zóny Manětín a Rabštejn: Sborník příspěvků ze semináře konaný v Manětíně 15.-17. května 1996

Vorel, J.: Průvodce Rabštejnem

Stavební a kulturní památky západních Čech